

Tipikus „online” viselkedési formák

életkor szerint

Biztosan ti is tapasztaltátok, hogy hiába vagytok közel egykorúak, barátok, osztálytársak - nem vagytok egyformák. Van, aki rajzolni, vagy festeni szeret, van, aki szívesen társasjátékozik, másokat mondjuk, a sportok érdekelnek. Míg a fiúkat lekötik az autók, a repülők, a foci, vagy bármely sport, a lányok szívesebben törődnek állatokkal, babákkal, vagy gyöngyfüzéssel, öltözködéssel.

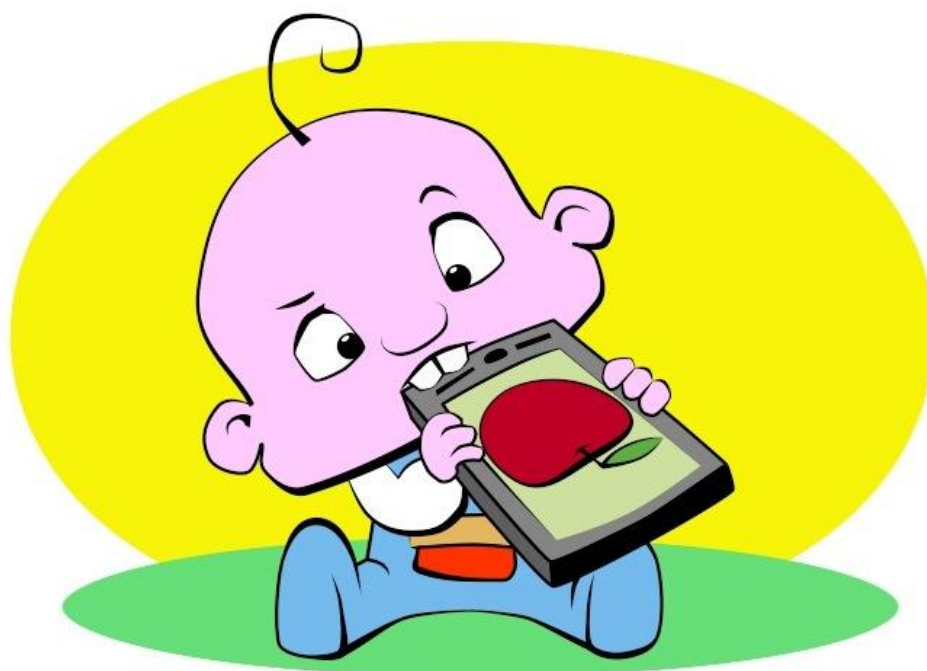
Ugyanígy van ez a számítógépezéssel is. Előfordulhat, hogy Te már egészen kicsi korodtól vonzódasz a számítógépekhez, s szüleidtől, vagy nagyobb testvéredtől egészen korán megtanultad, hogyan kell használni. Ám ugyanígy előfordulhat az is, hogy jobban lekötnek a körülötted lévő játékok, a barátaid, vagy az otthonodban lévő növények, állatok, mint a számítógép. Ez így természetes! Ezért ne is vedd szigorúan a „korhatárokat”! Lehet, hogy számítógép-használat szempontjából a nálad idősebbek, vagy fiatalabbak közé tartozol.

Az életkorodnak megfelelő tevékenységek összegyűjtésével is segíteni szeretnénk, hogy biztonságosabban kalandozz az online térben!

0,5 – 1,5 évesek

Lehet, hogy elsőre meghökkentő, hogy ebben a korban már online számítógép használatról beszélgetünk, de...

Talán van a családban ilyen korú apróság, akire pont akkor kell vigyáznod, amikor legszívesebben a számítógépnél ülnél. Milyen egyszerű a döntés: baba az ölbé és irány az online tér. A kicsik ekkor kezdik felfedezni a körülöttük lévő világot, így minden őket körülvevő tárgy érdekli őket. Különösen szívesen kaparintják meg az egeret, illetve próbálkoznak a billentyűzet nyomkodásával. Természetesen ez még nem tudatos számítógépezés. Ugyanígy szívesen „játszanak” a TV távirányítójával, vagy egy őrizetlenül hagyott mobiltelefonnal is.

Ugyanakkor, ha nem szeretnéd, hogy a közös játék kizárólag a gombok „átrendezéséről” szóljon, akkor a figyelmét könnyen elterelheted egy közösen meghallgatott dallal, vagy megnézett mesével. Ugyanígy előfordulhat az is, hogy együtt „beszélgettek” a távolban lakó nagyszülőkkel, jóllehet, ez számukra még legtöbb esetben az integetésre, mosolyra korlátozódik.

1,5 – 3 évesek

Másfél, két éves testvéred már figyelni fogja, hogy miként hozod működésbe a számítógépet. Minél nagyobb és ügyesebb lesz, annál inkább ellesi, és megpróbálja utánozni, amit lát. Az akarata egyre erősebb, és nem könnyű meggyőzni arról, hogy bizonyos dolgokat nem tehet önállóan. Egyre szívesebben „lecsapnak” a magára hagyott számítógépre, telefonra, ahogy a TV távkapcsolójára is, és bátran próbálkoznak a használatukkal. A telefonálás szívfolt az életükben, s ha ez számítógépen történik, külön öröm számukra, hogy láthatják is a számukra kedves ismerős arcokat! 2-3 éves korban már ügyesen játszanak egyszerűbb számítógépes játékokkal.

Mindenképpen fontos, hogy számukra a számítógép és az online jelenlét társas tevékenység legyen, soha ne maradjanak egyedül az eszközzel!

3 – 6 évesek

Veszélyes korszak, hiszen a kisgyermek már képes tudatosan végrehajtani számítógépes parancsokat. Önállóan elindít programokat, lejátssza kedvenc meséjét, zenéjét, vagy rajzfilmjét. Egy kisovis 3 évesen már képes rá, hogy önállóan játsszon a számítógéppel egyszerű játékokat, ha elmagyarázod neki a szabályokat. Kezd körvonalazódni számára az internet fogalma, az „előzmények” menüből egyszerű felismeréssel – olvasástudás nélkül is – megnyit weblapokat.

Már ekkor érdemes olyan programokat is megmutatni, ahol önállóan tud alkotni. Számtalan ingyenes rajzolóprogram található az interneten, ami kimondottan kicsiknek való, az ikonjai könnyen felismerhetők. Izgalmas tevékenység lehet a közös rajzolás is.

Ne felejtse el, hogy a bátorság veszélyeket is hordoz! 3-6 év közötti testvéredet ne hagyd egyedül a számítógépnél! Állítsatok fel közösen szabályokat, arra az esetre, ha ez mégis megtörténne!

6 – 9 évesek

Aki már elmúlt 6 éves, és iskolába jár, egyre ügyesebben tud olvasni, egyre több minden érdekli a világból. Felfedezi, hogy a számítógép használata milyen izgalmas dolgokat rejt magában. Lehet, hogy az iskolában is van informatika, vagy vannak számítógépek a tanteremben, így egyre gyakrabban nyílik rá lehetőség egyedül játszani, munkálkodni.

A játék és a rajzolás mellett a számítógép az írás, olvasás gyakorlásában is segítségére lehet. Már nem csak nézed és olvasod a meséket, hanem saját mesét is tudsz készíteni.

Bizonyára ismersz olyan weboldalakat, ahová visszatérsz játszani, tanulni, vagy csak nézelődni. Fontos, hogy ezek neked szóló, biztonságos honlapok legyenek!

Bizonyára szívesen „beszélgetsz” otthonról is osztálytársaiddal, vagy távolabb élő nagyszüleiddel, rokonaiddal. A telefon használata pénzbe kerül, ha mindezt számítógépen teszed, nincs percdíj, „csupán” internet-előfizetés kell hozzá. Mindez különösen hasznos lehet, ha hiányzol az iskolából, hiszen naponta megtudhatod, hogy mi történt, mit kell pótolnod, gyakorolnod.

A 3-6 éves korosztálynál már említettük a szabályokat. Fontos, hogy betartsd a szüleiddel, nagyobb testvéreiddel közösen megbeszélte szabályokat, hiszen azok a Te érdekedben születnek, téged védenek!

9 – 12 évesek

Kilenc év felett már nem a legkisebbek közé tartozol az iskolában. Az elmúlt években sok új barátot találtál és rengeteg téma foglalkoztat szabadidődben. A számítógép és az internet kezd mindennapos tevékenységgé válni az életedben. A szórakozáson kívül számtalan segítséget találsz a tanuláshoz, de egyéb problémák megoldásához is a mindennapi életben. Az online világ lehetőségei kitérnek előtted. Egyre több weblapot ismersz, és képes vagy már tudatosan keresni az interneten. Egyre több az online kapcsolat az életedben. Interneten beszélgetsz, levelezel barátaiddal, tagja vagy közösségi portáloknak, ahol újabb és újabb ismeretségeket köthetsz tőled távol, akár más országokban élő hasonló korú fiatalokkal.

Egyre több mindent tudsz számítógéppel elvégezni. Letöltöd, rendszerezed a családi, baráti fotókat, videókat. A képeken szereplőkkel való egyeztetés után már megpróbálkozol az internetre való feltöltéssel is. Érdeklődve nézed ismerőseid, barátaid honlapját, blogokat olvasol, már megfordult a fejedben saját honlap készítése, vagy blog írása is. Izgalmas kihívást jelenthet, ha Te segítesz a családban élő idősebb hozzátartozóidnak, nagyszüleidnek, dédszüleidnek!

Fontos, hogy igyekezz betartani a körülötted élő felnőttekkel, szüleiddel, tanáraiddal megbeszélte szabályokat! Ha ezeket betartod, biztosan sok örömet szerez majd számodra az internet használata! Ha problémád akad, oszd meg a környezetemben lévő felnőttekkel, ne kizárólag a barátaiddal beszélj meg! Ne

felejtsd el, hogy a gyakorlott felhasználók többet tudnak segíteni, ők már biztosabban mozognak az online térben!

12 év felett

A serdülőkor küszöbén állsz, és szörnyű ezt hallgatni állandóan! Bizony, mi sem tudunk mást mondani, minthogy a felnőtt világ a Te érdekedben próbál óvni bizonyos dolgoktól! Biztosan számtalanszor hallottad: mindennek eljön a maga ideje! Nincs ez másként az online világban sem! Ha eddig minden szabályt betartottál és óvatosan mozgottál az internet útvesztőjében, akkor is várhat még rád meglepetés. Egyre több az online barátod, és tele vannak ötletekkel! Ne felejtsd el, hogy az internet előtt ülve a szobádban is hasonló veszélynek vagy kitéve, mintha egy hegymászó felszereléssel ugyan, de nekivágnál a Himalájának.

Már szinte minden online tevékenységet kipróbáltál. Lehet, hogy van saját weblapod, vagy blogot írsz, kritikus szemmel nézed az internetre felkerülő információkat, viszont számtalanszor online forrásokból tájékozódsz! Folyamatosan levelezel, chatelsz, böngészelsz, keresel, le- és feltöltesz. Jó, ha tudod, hogy ez utóbbi két tevékenységből már jogi problémáid is lehetnek (neked és szüleidnek is, hiszen még kiskorú vagy)! Erről egy későbbi fejezetben még részletesen beszélünk!